

POSTANOWIENIE

26 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

na posiedzeniu niejawnym 26 czerwca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku K.J.

z udziałem L.J.

o podział majątku wspólnego,

na skutek skargi kasacyjnej L.J.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie

z 1 kwietnia 2025 r., II Ca 628/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o

charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestniczka L.J. zarzuciła, że Sądy pierwszej i drugiej instancji rażąco naruszyły art. 43 § 1 i 2 k.r.o., uznawszy, że w sprawie nie wystąpiły przesłanki w postaci ważnych powodów i znaczącej dysproporcji w przyczynianiu się do powstania majątku wspólnego, uzasadniające ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, podczas gdy takie ustalenie i ocena ustaleń faktycznych godzi w zasady doświadczenia życiowego i logiki.

Wykazanie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Jak przyjmuje się w utrwalonej judykaturze Sądu Najwyższego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Oczywiste jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter, odnosić się do konkretnych, powołanych przez skarżącego przepisów prawa i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18).

Rozważając zasadność żądania ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym Sąd Okręgowy przyjął, że ocena „ważnych powodów” musi obejmować szeroki przekrój zachowań stron podejmowanych na przestrzeni lat, w trakcie których gromadzony był wspólny majątek. Stwierdził m.in., że wnioskodawca jako jedyny z małżonków pracował zawodowo i uzyskiwał wynagrodzenie stosowne do doświadczenia, umiejętności i świadczonej pracy. Zanegował tym samym twierdzenia uczestniczki co do „lenistwa” wnioskodawcy i braku staranności w osiągnięciu wyższych dochodów. Sąd Okręgowy stwierdził również, że wnioskodawca zajmował się niepełnosprawnym synem, a zarazem w sprawie nie wykazano, jakoby trwonił środki z majątku wspólnego z pokrzywdzeniem pozostałych członków rodziny. Z zaaprobowanych przez Sąd Okręgowy ustaleń

Sądu Rejonowego wynikało natomiast m.in., że wnioskodawca pracował zawodowo od zawarcia małżeństwa w roku 1985 do roku 2001, następnie przebywał na zasiłku i przyznano mu rentę, w latach 2011-2014 pracował zawodowo, a od 2016 r. powrócił do pracy w mleczarni, gdzie pracował zawodowo aż do rozwodu.

Na tym tle – w zestawieniu z lakonicznym i ogólnikowym stanowiskiem wyrażonym we wniosku – pogląd Sądu Okręgowego o bezzasadności wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym nie mógł być uznany za bezzasadny w stopniu elementarnym i widocznym *prima vista*, czego wymaga przyczyna kasacyjna uregulowana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z wywodów skargi wynikało jednocześnie, że uczestniczka skupiła się na postępowaniu wnioskodawcy wobec niej i niepełnosprawnego syna byłych małżonków, w tym fakcie prawomocnego skazania za przestępstwo znęcania, oraz stwierdzeniu winy wnioskodawcy w zakresie rozkładu pożycia. Nie negując, że tego rodzaju naganne okoliczności muszą podlegać rozważeniu w płaszczyźnie oceny ważnych powodów w rozumieniu art. 43 § 2 k.r.o., nie można ich jednak poczytywać za wyłączne, jedyne i rozstrzygające, ponieważ ewentualne ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym musi wiązać się również ze stwierdzeniem, że małżonek, przeciwko któremu kieruje się żądanie ustalenia nierównych udziałów, przyczynił się mniejszym – w uchwytym zakresie – stopniu do powstania majątku wspólnego (*arg. ex art. 43 § 2 zdanie pierwsze in fine k.r.o.*) (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2018 r., II CSK 203/17, z dnia 4 stycznia 2020 r., II CSK 451/19, z dnia 3 marca 2026 r., I CSK 3265/25 i z dnia 26 czerwca 2025 r., I CSK 189/24 oraz powołane tam dalsze orzecznictwo). W zakresie, w jakim w skardze kasacyjnej kwestionowano fakt pracy zawodowej wnioskodawcy w okresie następującym po urodzeniu niepełnosprawnego syna, względnie fakt zajmowania się synem, należało natomiast przypomnieć, że skarga kasacyjna nie stanowi kolejnej odsłony sporu co do oceny dowodów i prawidłowości ustaleń faktycznych, lecz służy kontroli legalności zaskarżonego orzeczenia przy związaniu Sądu Najwyższego jego podstawą faktyczną (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Ubocznie trzeba też zauważyć, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, stanowi – obok podstaw skargi kasacyjnej i ich

uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) – odrębne i samodzielne wymaganie konstrukcyjne skargi kasacyjnej (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), co wynika z jego odmiennej funkcji, która polega na przekonaniu Sądu Najwyższego, że merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej jest uzasadnione z punktu widzenia jej publicznoprawnych celów. Niedopuszczalne jest tym samym odsyłanie do uzasadnienia podstaw kasacyjnych w celu umotywowania okoliczności mających przemawiać za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania. *In casu* sposób sformułowania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie czynił zadość tym wymaganiom, ponieważ w istocie, poprzestawszy na ogólnikowym twierdzeniu o rażącym naruszeniu prawa materialnego, odsyłał do argumentacji zawartej w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Paweł Grzegorzczak

(K.G.)

[SOP]